Paměť národa je mezinárodní badatelský projekt a zároveň internetový portál, který shromažďuje vzpomínky a svědectví pamětníků 20. století v podobě audio a videonahrávek, fotografií a textů. Hlavním koordinátorem projektu je občanské sdružení Post Bellum, které se natáčení vzpomínek pamětníků věnuje od roku 2001. Za dobu existence projektu se podařilo dát dohromady rozsáhlou sbírku vzpomínek pamětníků, které po celé Evropě sbírají jednotlivci, neziskové organizace, školy a další instituce. Získané nahrávky, texty, fotografie a archivní dokumenty chtějí sdílet, porovnávat, vyhodnocovat, společně nad nimi diskutovat a hlavně je zpřístupnit a uchovat pro budoucí generace. Digitální pamětnický archiv Paměť národa vytvořily v roce 2008 tři české instituce: sdružení Post Bellum, Český rozhlas a Ústav pro studium totalitních režimů. Díky němu se podařilo shromáždit zajímavé vzpomínky lidí z různých časových úseků 20. století a také z různých míst republiky. S některými už se mohli naši čtenáři seznámit.

Tak rozsáhlý projekt má celou řadu spolupracovníků, mezi které patří i Petr Zemánek, který s rodinou žije v Točníku, kde je členem zastupitelstva obce. Pracuje už 16 let jako kastelán na hradech Točník a Žebrák a externě učí na Gymnáziu Jana Keplera v Praze. Spolupracovníkem Post Bellum je od roku 2010 a stal se tak zaměstnancem svého bývalého žáka Mikuláše Kroupy, který stojí v čele této organizace. V současné době pracuje na příběhu, který mapuje životní osudy 105letého Jaroslava Kozlíka.

O tom, jak ho objevil, nám řekl: „V únoru loňského roku mne upoutal v Lidových novinách rozhovor Radky Kvačkové s tehdy 103letým pedagogem v.v. Jaroslavem Kozlíkem nazvaný: Projektové vyučování? To jsme dělali už za Masaryka. Líbila se mi ráznost a jednoznačnost odpovědí, které mi hovořily z duše. Když v závěru tento nestor české pedagogiky uhodil hřebík na hlavičku prohlášením, že „učitelé prohrávají boj s médii," zachtělo se mi pana Kozlíka poznat. Zjistil jsem, že není jen školským reformátorem, ale i legendou českého volejbalu a osvětovým sokolským pracovníkem. Jednoho dne jsem zvedl telefon a zavolal mu. Od té doby se vzájemně objevujeme, přátelíme a spolupracujeme na výuce mých žáků. Od loňského září jsem totiž, díky panu Kozlíkovi, oprášil jeden ze způsobů výuky třicátých let na Baťových školách ve Zlíně a pokouším se touto experimentální metodou vyučovat dnešní děti." Z vyprávění Jaroslava Kozlíka postupně vznikala kronika jeho dlouhého a plodného života, kterou Petr Zemánek poctivě zapisoval. Moc se mi líbila věta, kterou v úvodu příběhu použil: „Je ze života člověka, který nebyl žádným hrdinou, ale jehož otisk zasáhl většinu z nás a ani o tom nevíme. Zkusme ho otevřít. I když se odehrává mimo náš region, mrzelo by nás, kdybychom ho čtenářům nepřiblížili."

105letý Jaroslav Kozlík stále hledá místo mezi námi

Jaroslav Kozlík má neskutečnou vitalitu i ve 105 letech.

O dětství v Bystřici a prvním výdělku

„Narodil jsem se 22. května 1907 v Bystřici pod Hostýnem. Tatínek Jaroslav se narodil v Praze, kde se i vyučil lahůdkářem s praxí ve Vídni. Na inzerát se přiženil do Bystřice. Maminka Františka Albrechtová byla vdova, která měla z prvního manželství dceru Františku. Rodiče si postavili za vydatné podpory mé babičky dům na rušné Dolní ulici, v němž otevřeli lahůdkářství s vinárnou. Každý rok se v Bystřici a na Svatém Hostýnku konaly velké Mariánské slavnosti. Na májové pobožnosti v květnu 1912 nás kanovník Vladimír Vorel vyzval, abychom se zapojili do příprav poutě tím, že vyplejeme dlážděné náměstí města. Za tuto práci nás pak odměnil několika krejcary. Bylo mi pět let a dostal jsem svůj první výdělek," vzpomínal Jaroslav Kozlík. Vyprávěl i o své babičce Kristýně, ktera se stala svou pracovitostí a noblesností jeho prvním životním vzorem. Babička vedla starobylou hospodu a on jí pomáhal, jak mu dětské síly stačily. Nejčastěji nosil vodu od studny, dříví na topení a pomáhal stáčet pivo do lahví.

Za 1. světové války zažil bídu a hlad

„Když můj tatínek narukoval do Srbska, maminka převzala vedení lahůdkářského obchodu a vinárny. Při tom se ještě starala o pět dětí. Ve druhé polovině války jsme doslova neměli co jíst, čím topit, čím svítit, čím se mýt. Každou středu, tedy ve feriální den na školách našeho okresu, jsem s batohem obcházel okolní vesnice, abych sehnal něco k jídlu. Obchodoval jsem i s tabákem. Svazek pácovaných tabákových listů jsem pronášel na holém těle, uvázaný kolem pasu. Jednou mne sledovali četníci, a tak jsem se schoval do betonové roury pod silnicí," svěřil se se svými zážitky. Bylo mu 9 let, když maminka těžce onemocněla a na dlouho skončila v nemocnici. Staral se o své sourozence, co mu síly stačily. Babička mu radila, ale s bídou a hladem pomoci nedokázala. Jedli například perník ze šrotu, neměli boty, a tak i v zimě chodili ve dřevákách a omrzaly jim nohy. Nebylo ani mýdlo a z nečistoty se mezi dětmi začal šířit svrab. Maminka se konečně vrátila z nemocnice. Aby se trochu zlepšila jejich finanční situace, pomohl jim známý z radnice.

Čtyřletý Jaroslav Kozlík druhý zleva v roce 1911 i s babičkou.

Přidělili jim k rozprodeji vagón uhlí. „Jednou večer přinesl nádražní zřízenec zprávu, že vagón je přistaven. Bylo ho však třeba do rána hlídat, aby přes noc lidé uhlí nerozebrali. Bylo mi deset a byl jsem jediný chlap v domě, tak jsem šel hlídat. Zakutal jsem se ve vagónu do uhlí a snažil se ve tmě usnout. Tu mě probudilo kvílení tovární sirény ohlašující požár. Hořela stodola u Hartlova mlýna, kam jsme si chodívali s kluky často hrát. Ta ohnivá zář po prudkém procitnutí v samotě, patří dodnes k mým nejhlubším a nejotřesnějším zážitkům," vyprávěl Jaroslav Kozlík. I ve válce chodil do školy a dodnes rád vzpomíná na své učitele i na to, jak 28. října 1918 běhal s ostatními školáky radostně po městě a strhávali znaky a nápisy Rakousko-uherské monarchie.

Život studentský a sportovní

„V roce 1922 jsem složil zkoušky na Učitelský ústav v Kroměříži a splnil tak přání maminky. Zde jsem se seznámil s novým sportem. Byla jím odbíjená neboli volejbal. Měli jsme tu výhodu, že na Ústavu byly na dvorku dva vzorně upravené dvorce. My, přespolňáci, jsme si vždy zapinkali před odjezdem vlaku z Kroměříže domů. Brzy jsem ve svém rodišti založil pod Sokolem oddíl odbíjené. Abych pozvedl úroveň začátečníků, přivedl jsem k nám do Bystřice své spolužáky - volejbalisty z Kroměříže. Vytvořili jsme tak jedno družstvo a přihlásili se na 1. mistrovství republiky v odbíjené v roce 1924 v Olomouci. Zúčastnili jsme se také v roce 1926 1. středoškolských her v Praze. Tehdy jsem závodil jednak v družstvu na tělocvičném nářadí a v družstvu odbíjené. V obou družstvech jsem byl kapitánem a umístili jsme se v celorepublikovém rozsahu na druhém místě. Toho si povšimli kroměřížští Sokolové, kteří mne přizvali do volejbalového družstva, které v té době bylo Mistrem Moravy," uvedl Jaroslav Kozlík a vyprávěl o dalších úspěších ve sportu. Zmínil, že v roce 1929 vyhráli Svazové mistrovství ČSR, byli Mistry republiky v roce 1929 v Praze, v roce 1932 v Přerově, v roce 1936 v Bratislavě. Dostali třikrát pozvání ze Svazu slovanského sokolstva, aby se zúčastnili přeborů ve volejbalu. Zúčastnili se jich v roce 1930 v Mariboru, 1934 v Oseku a 1936 v Bělehradě. „Skončili jsme na vrcholu slávy jako mistři republiky v roce 1936," konstatoval Jaroslav Kozlík. Prozradil i příhodu z volejbalového zájezdu do Jugoslávie v roce 1931. V Mariboru je přijali velmi přátelsky a pozvali je ke slavnostní tabuli. Po dobrém jídle a řadě přípitků byli vyzváni k odvetnému zápasu přímo na vinohradu. Při něm byli favorité svými jugoslávskými žáky lehce pokořeni.

Rodinné lahůdkářství v Bystřici pod Hostýnem.

6. 10. 1929 - 1.neděle vojny Ipoľské Šahy.

8. - 9. května 1926 Strakova akademie - Sokol Kroměříž - na smeči Kozlík. Na vedlejším snímku svatba ve Zlíně 27. 10. 1937.

Sport jako koníček na celý život

Jaroslav Kozlík ukončil svoji volejbalovou kariéru v roce 1942, kdy se zúčastnil turnaje v Pardubicích. Kromě volejbalu hrál rád i fotbal. Jako dítě ho hrával s hadrákem (puckou). S kamarády toužili po opravdovém fotbalovém míči tak, že se na něj složili a tajně si ho koupili. „Taky jsem měl rád plavání, gymnastiku a lehkou atletiku, ale mým druhým hlavním sportem se stalo lyžování. Jednou v zimě k nám přišli bratři Slámové, synové velkoobchodníka se suknem, aby se pochlubili svými lyžemi. Moc jsem si je chtěl vyzkoušet, ale nenašel jsem odvahu. Když jsem byl na vojně v Košicích ve škole pro záložní důstojníky, konal se v zimě 1930 lyžařský běžecký závod na 30 kilometrů. S kamarádem Gustavem Müllerem jsme se na závod okamžitě přihlásili, přestože jsme na lyžích nikdy nestáli. Naštěstí jsme nezávodili, ale byli jsme jako kontroly při průjezdu. Lyže jsme však měli k dispozici, a tak jsme se učili lyžovat," podělil se o zážitek z prvního lyžování. Po skončení závodu jeli na lyžích do kasáren. Byli z cesty tak zničení, že padli a usnuli oblečení. Přesto se stal nadšeným propagátorem lyžování. V roce 1934 ho zavedl na škole ve Zlíně do osnov tělesné výchovy a od roku 1949 ho prosadil i do osnov celorepublikových. Lyžování se pak věnoval se stejnou intenzitou jako kdysi volejbalu. Ministerstvo školství ho vybralo k organizování lyžařských výcviků pro učitele a profesory tělesné výchovy.

Život vojenský, život veselý

Tak se to sice říká, ale vždycky to neplatí. Jaroslav Kozlík s vojnou nepočítal. Byl proti armádě zaujatý, ale vojenské povinnosti se vyhnout nemohl. První dny v košické kadetce pro něj byly hrozné. Vzpomíná na jednoho nadporučíka, který je prohánět za každého počasí. Přiznává, že ho tenkrát považoval za sadistu. Jednou se s ním dostal nezaviněně do konfliktu a nadporučík šel proti němu s revolverem v ruce. Jaroslav Kozlík mu ho však vyrazil z ruky puškou. Nakonec byl nadporučík jako nemocný postaven mimo službu a on za něj převzal velení čety. Tři roky po skončení vojenské služby byl povolán na branné cvičení.

Býval velitelem spojařské roty, což prý byla při cvičení nejtěžší služba. Jednou už byli všichni unaveni, když si Jaroslava Kozlíka zavolal velitel a pověřil ho rozkazem přemístit velitelství pluku jinam. O tom, jak tento úkol nesplnil, vyprávěl: „Unavený jsem se vracel ke svým vojákům, když tu jsem uviděl hrušeň obsypanou plody. Neodolal jsem a dvě jsem si utrhl. Posadil jsem se pod strom a usnul. Když jsem se probudil, uvědomil jsem si, že celý pluk zůstal během cviče-

Jaroslav Kozlík jako nejlepší žák kadetek v Československu 1930.

ní stát, protože stanoviště nebylo přemístěno. Ve strachu jsem došel na stanoviště a mí vojáci mi řekli, že velitel již přišel osobně zjistit, proč jsme nesplnili úkol. Předstoupil jsem před velitelem pluku a přiznal se, co se mi stalo. Očekával jsem trest, ale plukovník mi jen položil ruku na rameno a řekl: Sakramentská hrušeň."

Jaroslav Kozlík s malými Sokoly v roce 1929.

1934 Zlín-Školní čtvrt s tělocvičnou, hotelem a hřištěm.

Učitelství nebyla jen práce, ale poslání

Po maturitě zvažoval Jaroslav Kozlík tři nabídky, kam mohl nastoupit jako učitel: Znojmo, Prahu a Kroměříž. Zůstal v Kroměříži. Potom se přihlásil do konkurzu na učitele tělesné výchovy ve Zlíně. I když byl z uchazečů nejmladší a neměl žádnou odbornou způsobilost k tělesné výchově, vybrali ho. Ředitel Vrána ho pověřil, aby vypracoval dlouhodobý plán tělesné výchovy pro školu a zlínský okres. „Ředitel vycházel z toho, že nejlepší tělesná výchova je na zelené louce. Moje předloha byla náročnější, počítala s tělocvičnami a hřišti. Pan ředitel mi doporučil plán předělat. Členové předmětové komise tělesné výchovy se však postavili za můj návrh, a tak jej ředitel schválil. Začali jsme podle něj učit. A nejen my. Následovala totiž celostátní konference pokusných škol a podle mého plánu začali v krátké době vyučovat na všech pěti československých pokusných školách. Plán převzali dokonce i pražští kolegové," řekl o svém úspěchu z počátku pedagogické dráhy. Postupně upravili dvě malé prozatímní tělocvičny, velkou tělovýchovnou budovu s příslušenstvím, hřiště, lyžařský svah, koupaliště, kluziště a osady kolem Zlína jako zařízení pro školy v přírodě.

Jan Baťa si ho dobře zapamatoval

„Projekt velké tělocvičny s jejím vybavením jsem předkládal stavebnímu oddělení firmy Baťa architektu Vladimíru Karfíkovi. Byl to milý člověk, který ve Francii pracoval s Le Corbusierem. Pro stavební akce do půl milionu korun platilo pravidlo, že o nich rozhoduje starosta města Zlína a zároveň generální ředitel firmy Baťa Dominik Čipera. Znal jsem ho, protože jsem každé ráno chodil cvičit a vychovávat jeho dva syny. O projektech vyšší ceny však rozhodoval přímo Jan Baťa. Projekt tělocvičny jsem tedy předkládal přímo jemu. Souhlasil s ním, ale požadoval, aby pod stropem byla běžecká dráha. Byl jsem z toho překvapený. Vylíčil mi, jak v Americe běhal v hale po dráze u stropu. Pokusil jsem se mu vysvětlit, že tělocvičná hala je určena dětem. Bylo to marné, trval na svém požadavku. Odešel jsem bez jeho podpisu s tím, že do 14 dnů upravím návrh. Na nové schůzce s panem Baťou jsem předložil stejnou verzi. Nechápal můj postoj a jen se mračil. Nakonec jsem mu řekl: Víte, pane Baťo, někdo rozumí šroubkům, někdo botám a já tak trošku tělesné výchově. Podíval se na mě a beze slova projekt podepsal. Dobře si mě však zapamatoval," usmál se při vzpomínce Jaroslav Kozlík. Starosta Zlína měl k projektu také výhrady. Pod podlahou nechtěl dřevěný rošt pod parkety. Zdál se mu drahý, a tak ho nahradil podkladovým betonem. Neuplynul však ani rok a podlaha se předělávala podle mého návrhu, neboť tvrdý beton se stal příčinou úrazů.

Vždycky o krok vepředu

Předmětový plán byl stále obohacován o nové formy práce. Děti přicházely nejčastěji z vesnic, kde neznaly běžné záchody, pítka na vodu, koupelny a sprchy. „To všechno jsme jim v tělesné výchově zprostředkovali a ony toho využívaly." Už v roce 1935 ve Zlíně do výuky zavedli bezpečnostní výchovu, která se do celostátních osnov dostala až v roce 1973, kdy už byl Jaroslav Kozlík v penzi. Vznikla tak branná výchova s bezpečnostními a zdravotnickými prvky. Vše, co ve škole vyzkoušeli i popularizovali. Budovali tak pokusnou školu v praxi. „První rok jsem se věnoval novinkám ve své třídě a zkoušel je sám. Když se osvědčily, přibral jsem si ještě ten rok paralelky. Následně to zkusila celá škola, školy celého města a dobrovolně i školy zlínského okresu. Postupně jsme zavedli nedaleko Zlína i školy v přírodě. Měli jsme je na sedmi tábořištích a každý učitel si je mohl vybudovat se svými žáky za peníze firmy Baťa. Povinný školní program byl doplňován zájmovými oblastmi žactva, kluby jednotlivých předmětů se samosprávou, jejichž činnost byla zveřejňována v časopise Nový Zlín. Nejpočetnějším klubem byl Klub tělesné výchovy, v němž jsme měli sedm odborných kroužků. Děti byly na svůj klub hrdé. Nejvíce se věnovali lehké atletice. Od patrona Jana Bati jsem dokonce dostal stříbrný věnec, o který pak bojovaly všechny školy zlínského okresu," zapsal si do svých pamětí Jaroslav Kozlík. Svou činorodostí, rozhledem a nápady nezůstal jen u inovací v oblasti sportu. Byl u zavedení jazykových kurzů v přírodě, v nichž se spojila výuka jazyka s pohybem v přírodě. Pro pořádání kurzů vznikla osada s restaurací, kde se účastníci kurzů mohli stravovat. Ubytováni byli v chatičkách. Kurzy angličtiny ukončila druhá světová válka. Osada však fungovala dál. Jaroslav Kozlík zavedl do výuky Baťových škol také lyžování. U firmy Baťa vyjednal nákup dvaceti párů lyží a bot, a tak i děti, jejichž rodiče na lyže neměli, si mohly lyžování zkusit. Ve škole prosadil, že každý den mohla jedna třída lyžovat nedaleko školy na svahu, který nechala upravit firma Baťa. Stačilo ráno na tabuli u dveří napsat, která třída půjde lyžovat. Takové měl tehdy zlínský kantor možnosti. Kromě lyžařských kurzů zavedli ve Zlíně do výuky také kurzy plavecké a bruslařské.

Ranní rozcvičky s Baťou

„Každé ráno v šest hodin jsem chodil k panu Baťovi a vedl mu ranní rozcvičky. Měl malou tělocvičnu, kde uprostřed byl kulečníkový stůl. Zpočátku jsem měl obavu z toho, co si budeme povídat, a tak jsem koupil boxerské rukavice k našemu seznámení. On byl silný a já zase obratný. Boxovali jsme, zápasili a skákali přes švihadla. Nakonec jsme se natolik spřátelili, že jsme si vždy po rozcvičce bratrsky zazpívali. Jan Baťa velice rád zpíval. Protože se mu rozcvičky zalíbily, začal jsem k němu docházet pravidelně a cvičili jsme asi dvacet minut. Pak jsme šli do parku a „zpívali do bezu". Kolem chodili lidé do práce a koukali na nás, co tam blbneme. A my o to více okázale zpívali. Po skončení rozcvičky s Janem Baťou jsem zamířil k Čiperům, kde už na mě čekali jejich dva synové," stále vzpomíná na zajímavé okamžiky, které v mládí zažil. Jan Baťa si ho vážil a měl s ním velké plány. Konec roku 1938 všechno změnil. Začalo se tehdy povídat, že Jan Baťa spolupracuje s Němci. On však pověřil Jaroslava Kozlíka, aby vytvořil statut zcela nové školy. V době nejhorších útoků na Jana Baťu ho vyzval k průzkumné cestě, aby našli vhodný objekt pro novou školu. Tak objevili zámek v Březolupech. „Pan Baťa hned rozdal úkoly. Do ledna 1939 jsem měl předložit koncept školního plánu, v březnu a dubnu najít nové vyučující a v červnu odjet na zkušenou do Anglie.Všechno dopadlo

Vlevo: Rok 1936 lyžování Na Tesáku se školou. Uprostřed září 1941 poslední zápas v Pardubicích M ČSR za SK Baťa Zlín. Vpravo: 19. 11. 1944 bombardování Zlína.

jinak. Přišla březnová okupace a Baťovi emigrovali do Ameriky. Škola v Březolupech zůstala jen na papíře," uvedl Jaroslav Kozlík. Koncepce této školy je dnes uložena v přerovském muzeu.

Sny, politika a život po válce

Za protektorátu snil Jaroslav Kozlík o tom, že se po osvobození bude ucházet o místo ředitele školy v Rožnově nebo Frenštátě pod Radhoštěm. Představoval si, jak si uspořádá a povede školu po svém. Po válce však dostal dvě lukrativní nabídky. Mohl dělat zemského školního inspektora nebo nastoupit do založeného Výzkumného ústavu pedagogického v Praze. Vybral si druhou možnost. Po nástupu do Výzkumného ústavu pedagogického v Praze začal pořádat centrální lyžařské kurzy i s večerním programem. Od roku 1949 se mu podařilo prosadit zavedení lyžařských výcvikových kurzů do osnov základních a středních škol. Původním posláním ústavu bylo připravovat pro ministerstvo školství podklady pro vědecko-výzkumnou, normotvornou a školitelskou činnost pro školy. Hned po nástupu do VÚP pocítil osobní bezradnost z tápajícího společenství, složeného převážně z politicky angažovaných učitelů, profesorů a doktorů, kterým byla učitelská praxe na hony vzdálena. Nebrali ho vážně, ale on si krok za krokem hledal svou cestu.

„V poválečném období jsme zdůrazňovali zdravotní aspekt tělesné výchovy a sportu. Po zlínských zkušenostech jsme zavedli tzv. „zdravotní tříletku" na všech školách v českých zemích, a to za účinné spolupráce ministerstva školství, zdravotnictví a Československého červeného kříže. Bylo stanoveno základních 126 úkolů. Zavedli jsme např. odznak zdatnosti, který rozvíjel tři složky: zdraví, mravnost a výkonnost. Otevřeně navazoval na skautskou tradici. Byla to do té doby nejúspěšnější a nejúčinnější zdravotní akce na školách," tvrdí i po mnoha letech.

Spanilé jízdy s Emilem Zátopkem

Podle zákona o jednotné škole vznikly nové učební osnovy pro tělesnou výchovu, organizovaly se instruktážní srazy, na kterých se učitelé, okresní a krajští inspektoři seznamovali s teorií a praxí školní a mimoškolní výchovy. Jaroslav Kozlík s sebou ke zvýšení atraktivity školení bával Emila Zátopka a Otakara Janderu. „Emil Zátopek nás bavil vyprávěním příběhů z jeho cest po celém světě. A což teprve večer na besedách. Nikdy v životě jsem nepoznal inteligentnějšího vypravěče," řekl Petru Zemánkovi, kterému se také svěřil s problémy, s nimiž se v Ústavu potýkal. Mimo jiné zmínil nový školský zákon, kterým byla zavedena po sovětském vzoru jedenáctiletá povinná školní docházka. Také mu vadilo, že z učitelů se měli stát pouze političtí osvětoví pracovníci.

Nenormální normalizace

Také rok 1968 a vše, co po něm následovalo, zcela rozbilo tvůrčí atmosféru. To Jaroslava Kozlíka vedlo k tomu, že do obsáhlého dotazníku ke zjišťování názorů a postojů k okupaci jako jediný z celého ústavu vyjádřil kategorický nesouhlas s ní. Na začátku roku 1971 byl odvolán z funkce vedoucího skupiny, pak i vedoucího oddělení a byla mu zakázána publikační činnost. Poměry a vztahy na pracovišti se den ze dne zhoršovaly, až překročily hranice únosnosti. Oznámil tedy ředitelství VÚP své rozhodnutí - odejít po 27letém působení a po 47 letech učitelského poslání do důchodu. Jedním z důvodů bylo i to, že do jeho skupiny byli včleněni dva noví spolupracovníci jako dohlížitelé. Jeden z nich se mu pod tlakem svědomí k této nečestné roli dokonce přiznal. Když nyní po mnoha letech o svém působení v Praze a ve Zlíně přemýšlí, zdá se mu práce ve Zlíně jako běh k cíli, který byl viděn už od startu. Praha spíš připomínala orientační běh s neznámým cílem, kterým bylo nakonec místo startu. Jaroslav Kozlík si povzdechl, že jsme zbytečně ve školství ztratili 40 let, abychom se nakonec stejně vrátili k diferencovanému pojetí školy Václava Příhody ze 30. let.

Rodinné radosti a strasti

Na turnaji odbíjené Sokola Jihlavy o Štít Vysočiny v srpnu v roce 1937 okouzlila Jaroslava Kozlíka kapitánka vítězného družstva turnaje žen Anna Chalupová ze Sokola Brno Husovice. Imponovala mu zjevem, chováním a skromností. Zaujala ho tak, že se po desetitýdenní známosti 27. října 1937 vzali. Po obřadu absolvovali pěší svatební cestu ze Zlína do Hostýnských vrchů. Potom si zvykali žít spolu a s pracovním životem skloubit život osobní. Sportování šlo trochu stranou. Postupně se jim narodily tři dcery. Za první pohromu, která je potkala, považuje Jaroslav Kozlík bombardování Zlína v roce 1944 a druhou pohromou byla rakovina manželky, která ji postihla v roce 1959. Po léčebných procedurách jí lékař doporučil pobyt na venkově, a tak si manželé svépomocí vybudovali chatu u Sázavy v osadě Drábovky. Po vynuceném odchodu ze zaměstnání trpěl depresemi z neuplatnění, ale dostal se z nich prací v osadním výboru. Manžele však čekala další pohroma, když si paní Kozlíková v roce 1983 zlomila kyčelní kloub. Navždy odešla po 62letém manželství v září v roce 1996.

„V mé těžké životní situaci se nakonec objevilo světýlko. Od roku 2000 totiž prožívám pěkné stáří s obětavou přítelkyní Zuzankou Palašovou, které je teprve 73 let. Svou starostlivostí mi vrací životní jistotu, rovnováhu a cit. Pomáhá mi se vyrovnat s postupným úbytkem zraku a tím i s poklesem možnosti se uplatnit a být užitečný," ukončil vyprávění.

Jaroslav Kozlík přebírá v roce 1968 vyznamenání z rukou Čestmíra Císaře.

Petr Zemánek, který příběh pečlivě zaznamenal, dodal: „Pan Jaroslav Kozlík oslavil 22. 5. 2012 své 105. narozeniny, a přes zdravotní handicapy se neúnavně snaží najít své místo mezi námi. Třeba nás, díky své houževnatosti, ještě překvapí."

Petr Zemánek
Jiřina Leitnerová